

KONFERENSSI LIITTYMISESTÄ
EUROOPAN UNIONIIN
– MONTENEGRO –

Bryssel, 13. maaliskuuta 2026
(OR. en)

AD 8/26

LIMITE

CONF-ME 7

LIITTYMISTÄ KOSKEVA ASIAKIRJA

Asia: EUROOPAN UNIONIN YHTEINEN KANTA
– Luku 21: Euroopan laajuiset verkot

EUROOPAN UNIONIN YHTEINEN KANTA

Neuvotteluluku 21: Euroopan laajuiset verkot

Tämä Euroopan unionin kanta on muodostettu Montenegron liittymiskonferenssia koskevan Euroopan unionin yleisen kannan (AD 23/12 CONF-ME 2) perusteella ja erityisesti seuraavia liittymiskonferenssissa hyväksytyjä neuvotteluperiaatteita noudattaen:

- Osapuolten jostakin neuvotteluluvusta aiemmin esittämä näkemys ei vaikuta muista luvuista mahdollisesti muodostettavaan kantaan.
- Neuvottelujen kuluessa eri luvuista aikaansaatuja sopimuksia, edes osittaisia sopimuksia, ei voida katsoa lopullisiksi ennen kuin asiassa on päästy kokonaisratkaisuun.
- Lisäksi noudatetaan neuvottelukehyksen 24, 28, 41 ja 44 kohdassa esitettyjä vaatimuksia.

Jotta varmistetaan EU:n säännösten tosiasiallinen täytäntöönpano ja noudattamisen valvonta, EU kannustaa Montenegroa jatkamaan lainsäädäntönsä mukauttamista EU:n säännösten ja kehittämään jo ennen liittymistä politiikkoja ja välineitä, jotka vastaavat mahdollisimman tarkasti EU:n politiikkoja ja välineitä. EU muistuttaa, että täydentävää säännöstöä voi tulla voimaan jo ennen liittymistä. EU odottaa, että kaikki infrastruktuurihankkeet, joita kehitetään hallitusten välisten sopimusten puitteissa, eivät ole ristiriidassa julkisia hankintoja koskevan EU:n säännösten kanssa. Tapaa, jolla sopimusta tulkitaan, sovelletaan ja jolla se pannaan täytäntöön, on hallinnoitava huolellisesti. EU seuraa tiiviisti täytäntöönpanon etenemistä.

EU panee merkille, että Montenegron kansallinen infrastruktuurisuunnittelu on Euroopan laajuista liikenneverkkoa (TEN-T) koskevan unionin politiikan tavoitteiden mukaista. Tämän lähestymistavan mukaisesti Montenegron suunnitelma kuvastaa alueellisten yhteyksien parantamisen strategista merkitystä sekä Länsi-Balkanilla että Euroopan unionin kanssa.

EU on tyytyväinen Montenegron aktiiviseen osallistumiseen Adrian- ja Joonianmeren aluetta koskevaan EU:n strategiaan ja Tonavan aluetta koskevaan EU:n strategiaan osallistumalla sellaisten alueellisten hankkeiden kehittämiseen ja täytäntöönpanoon, joilla parannetaan yhteyksiä, kestäväää liikkuvuutta ja yhdentymistä Euroopan laajuisiin liikenne- ja energiaverkkoihin.

EU panee merkille, että Montenegro hyväksyy neuvottelukannoissaan AD 26/14 CONF-ME 20 ja AD 04/26 CONF-ME 4 lukua 21 koskevan EU:n säännösten sellaisena kuin se oli voimassa 25. joulukuuta 2025 ja ilmoittaa olevansa valmis panemaan sen täytäntöön siihen päivään mennessä, jona se liittyy Euroopan unioniin.

Liikenneverkot

EU panee merkille, että Montenegro on mukauttanut strategisen liikennesuunnittelunsa EU:n säännösten tavoitteisiin Euroopan laajuisten liikenneverkkojen (TEN-T) alalla. EU ottaa huomioon Montenegron toteamuksen siitä, että se tulee edistymään riittävästi TEN-T-tavoitteiden saavuttamisessa liittymispäivään mennessä.

EU kehottaa Montenegroa saattamaan päätökseen liikenteen kehittämisstrategiansa tarkistuksen, jossa muun muassa määritetään ensisijaiset infrastruktuurihankkeet tieliikenteen ja rautateiden alalla, ja varmistamaan lainsäädäntönsä mukauttamisen uuden TEN-T-asetuksen (asetus (EU) 2024/1679) tavoitteisiin. Tarkistetun strategian hyväksymisen jälkeen EU kannustaa Montenegroa varmistamaan sen tehokkaan täytäntöönpanon.

EU on tyytyväinen yhteistyöhön, jota Montenegro tekee Kaakkois-Euroopan liikenneobservatorion kattavan alueellisen liikenneverkon puitteissa ensisijaisten infrastruktuurihankkeiden määrittämiseksi Montenegrossa. Tätä yhteistyötä on jatkettu vuodesta 2019 osana liikenneyhteisöä, johon Montenegro on osallistunut aktiivisesti, mukaan lukien pyrkimykset edistää alueellista yhteistyötä TEN-T-verkon laajentamisen toteuttamiseksi alueella.

EU panee merkille, että Montenegro on toteuttanut toimenpiteitä ottaakseen paremmin huomioon infrastruktuurihankkeiden rahoittamiseksi otettujen lainojen vaikutukset julkiseen talouteen parantamalla talousarviosuunnittelua ja noudattamalla EBRD:n ja EIP:n vaatimuksia. Tulevien suunniteltujen investointien osalta EU kannustaa Montenegroa varmistamaan hankkeiden huolellisen suunnittelun ja jaksottamisen. Montenegron on yhdistettävä kansallisesta talousarviosta ja kansainvälisiltä lainanantajilta peräisin olevat varat ottaen samalla huomioon Montenegron julkisen talouden liikkumavara.

EU panee merkille, että Montenegro on päässyt Euroopan komission kanssa yhteisymmärrykseen tulevasta TEN-T-verkosta Montenegron osalta (ks. kartat liitteessä 1) ja liikennealan ensisijaisten hankkeiden luettelosta. Tämä yhteisymmärrys täyttää asiakirjassa AD 6/15 CONF-ME 5 esitettyjen ensimmäisen ja toisen sulkemisedellytyksen vaatimukset.

EU odottaa Montenegron vahvistavan edelleen hallinnollisia valmiuksia, joita jo käytössä olevasta Verkkojen Eurooppa -välineestä johtuvien vastuiden hoitaminen edellyttää sekä liikenne- että energiaverkkojen osalta, ja kehottaa Montenegroa täyttämään jäljellä olevat virat. Tässä yhteydessä EU panee merkille, että Montenegron hallitus on hyväksynyt Verkkojen Eurooppa -välineeseen osallistumista koskevan etenemissuunnitelman 2025–2027, jossa esitetään toimia Montenegron institutionaalisten ja hallinnollisten valmiuksien vahvistamiseksi edelleen EU:hun liittymiseen mennessä. Nämä toimet täyttävät asiakirjassa AD 6/15 CONF-ME 5 esitetyn kolmannen sulkemisedellytyksen vaatimukset.

EU odottaa Montenegron panevan edellä mainitun etenemissuunnitelman kaikilta osin täytäntöön, mukaan lukien asiaankuuluvan henkilöstön rekrytointi ja koulutus sekä asianmukaisten hallintorakenteiden perustaminen. EU seuraa tätä prosessia tiiviisti liittymiseen asti.

Energiaverkot

EU panee merkille Montenegron toimittamat tilannetiedot, jotka koskevat Montenegron sähköverkon yhteenliittämistä muiden Länsi-Balkanin maiden ja Italian verkkojen kanssa.

EU panee merkille Montenegron toimittamat tiedot sen osallistumisesta alueellisen kaasuputkiston, Joonian- ja Adrianmeren putkiston, kehittämiseen. EU:n ilmastoneutraaliustavoitteiden saavuttamiseksi EU kannustaa Montenegroa etenemään mahdollisimman pitkälle energiaturvallisuuden saavuttamisessa siirtymällä kohti hiilestä irrotettua energiajärjestelmää, jossa käytetään paikallisia resursseja, vähennetään altistumista ulkoisille toimitusriskeille ja tuetaan häiriönsietokykyistä ja nykyaikaista energia-alaa. Tämä lähestymistapa lisää pitkän aikavälin riippumattomuutta paljon tehokkaammin kuin fossiilisten polttoaineiden infrastruktuurin laajentaminen. EU kannustaa Montenegroa tutkimaan vaihtoehtoja toimituslähteiden monipuolistamisen ja hiilestä irtautumisen jatkamiseksi, jotta keskeinen sähköinfrastruktuuri saadaan valmiiksi.

EU on tyytyväinen siihen, että Montenegro on hyväksynyt lain TEN-E-asetuksen mukaisista rajatylittävistä energiainfrastruktuurihankkeista. EU odottaa Montenegron mukauttavan lainsäädäntönsä kaikilta osin ja oikea-aikaisesti TEN-E-asetuksen jäljellä oleviin osiin, erityisesti lupaprosessiin, menettelykäsikirjaan, yleisön osallistumiseen ja avoimuuteen liittyviin säännöksiin, ja varmistavan TEN-E-asetuksen mukaisen lainsäädännön täysimääräisen täytäntöönpanon, kuten energiayhteisön perustamissopimuksessa edellytetään. Näin tuetaan Montenegroa sen verkostojen integroimisessa edelleen naapurimaiden kanssa, nopeutetaan lupamenettelyjä ja tuetaan lainsäädännön mukauttamista unionin ilmastoneutraaliustavoitteisiin.

* * *

Edellä mainitut seikat huomioon ottaen EU toteaa, että tässä vaiheessa tämä luku ei edellytä lisäneuvotteluja.

Koko neuvottelujen ajan seurataan, missä määrin EU:n säännöstö on saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä ja miten sen täytäntöönpanossa on edetty. EU korostaa kiinnittävänsä erityistä huomiota kaikkien edellä mainittujen seikkojen seurantaan sen varmistamiseksi, että Montenegrolla on hallinnolliset valmiudet ja kyky panna täytäntöön tätä lukua koskeva EU:n säännöstö ja valvoa sen noudattamista ja että lainsäädännön mukauttaminen saatetaan päätökseen. Erityisesti on otettava huomioon tämän luvun yhteydet muihin neuvottelulukuihin. Lopullinen arvio Montenegron lainsäädännön yhdenmukaisuudesta EU:n säännösten kanssa ja sen valmiudesta panna säännöstö täytäntöön voidaan tehdä vasta neuvottelujen myöhemmässä vaiheessa. Kaikkien niiden tietojen lisäksi, joita EU saattaa vaatia tätä lukua koskevia neuvotteluja varten ja jotka on toimitettava konferenssille, EU kehottaa Montenegroa toimittamaan vakautus- ja assosiaationeuvostolle säännöllisesti yksityiskohtaisia kirjallisia tietoja siitä, miten EU:n säännösten täytäntöönpanossa ja Montenegron hallinnollisten valmiuksien vahvistamisessa on edetty.

Kaikki edellä mainitut seikat huomioon ottaen EU saattaa palata tähän lukuun myöhemmin.

EU panee merkille, että Montenegro hyväksyy neuvottelukannoissaan AD 26/14 CONF-ME 20 ja AD 04/26 CONF-ME 4 lukua 21 koskevan EU:n säännösten sellaisena kuin se oli voimassa 25. joulukuuta 2025. EU panee lisäksi merkille, että Montenegro ilmoittaa jatkavansa lainsäädäntönsä mukauttamista EU:n säännösten ja voivansa panna sen täytäntöön siihen mennessä, kun se liittyy Euroopan unioniin.

Lisäksi EU muistuttaa, että 25. joulukuuta 2025 ja neuvottelujen päättymisen välillä saatetaan hyväksyä uutta säännöstöä.

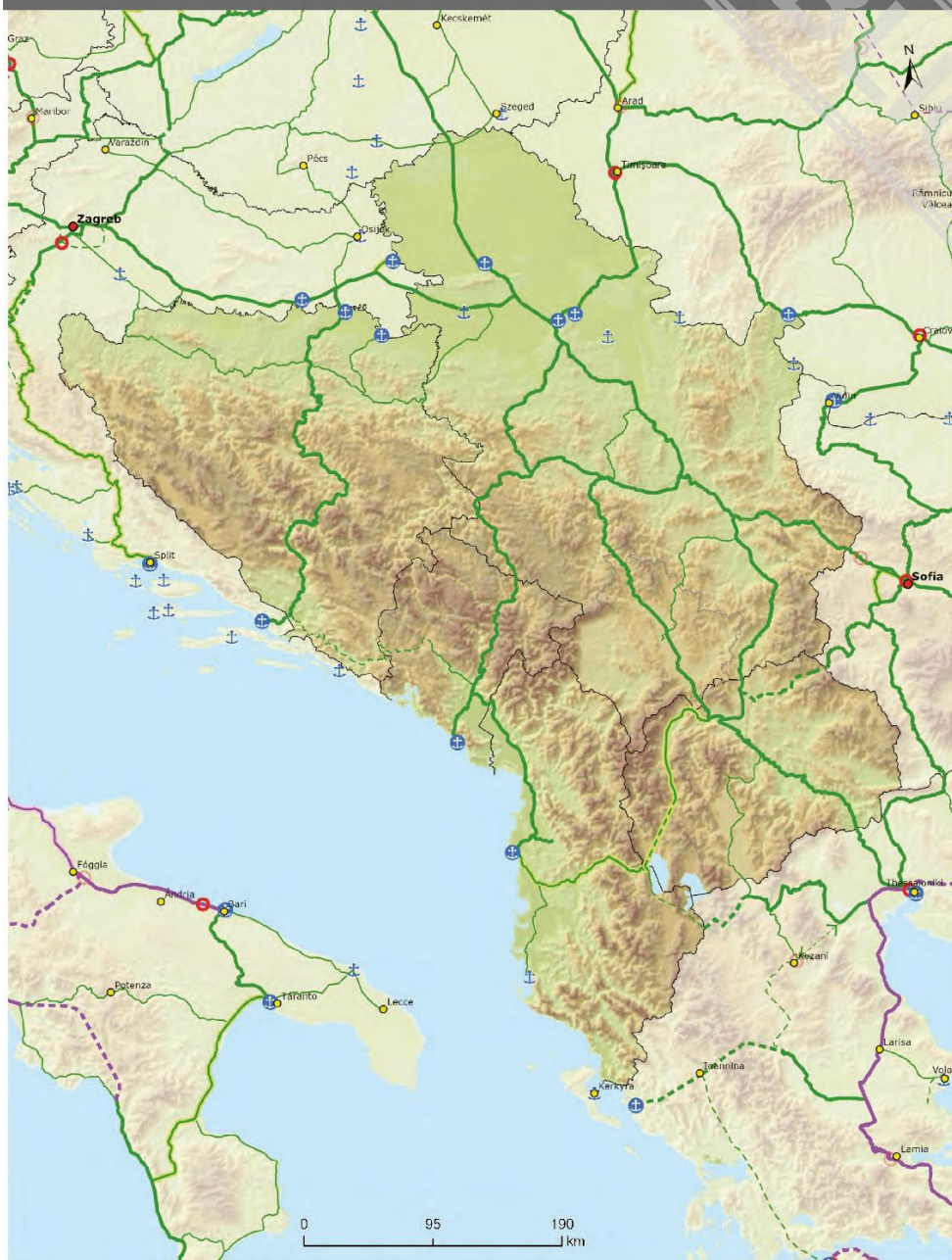
**ALUSTAVAT KARTAT MONTENEGROON LAAJENNETTAVASTA EUROOPAN
LAAJUISESTA LIIKENNEVERKOSTA¹**

¹ Sellaisina kuin ne ovat asetuksen (EU) 2024/1679 liitteessä IV.

Indicative Extension to Neighbouring Countries
 Core & Comprehensive Networks: Rail freight, ports and rail-road terminals
 (RRT) Western Balkans Region

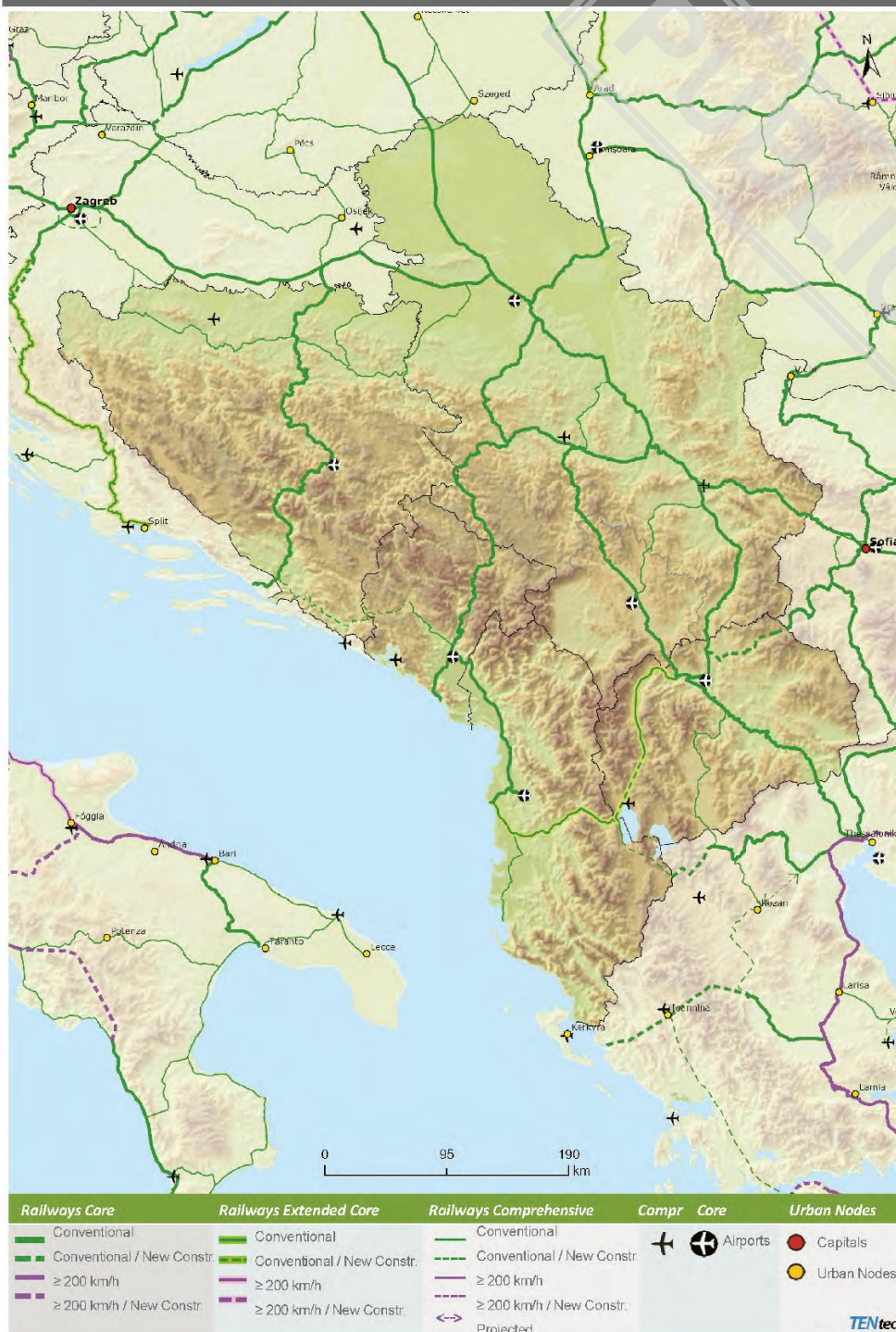
Railways Core	Railways Extended Core	Railways Comprehensive	Compr. Core	Urban Nodes
<ul style="list-style-type: none"> Conventional Conventional / New Constr. ≥ 200 km/h ≥ 200 km/h / New Constr. 	<ul style="list-style-type: none"> Conventional Conventional / New Constr. ≥ 200 km/h ≥ 200 km/h / New Constr. 	<ul style="list-style-type: none"> Conventional Conventional / New Constr. ≥ 200 km/h ≥ 200 km/h / New Constr. Projected 	<ul style="list-style-type: none"> Ports RRT 	<ul style="list-style-type: none"> Capitals Urban Nodes

TENtec

Indicative Extension to Neighbouring Countries Core & Comprehensive Networks: Rail passengers and airports
Western Balkans Region

C

Indicative Extension to Neighbouring Countries
Core & Comprehensive Networks: Roads, ports, rail-road terminals and
airports **Western Balkans Region**

C

